

مسجد رسانه‌ای بدون مرز

مسجد علاوه بر اینکه محل عبادت ذات احدیت است، به عنوان رسانه‌ای نو در ترویج فرهنگ و رشد و نمو مدنیت اسلامی نیز شناخته شده، به طوریکه پیامبر(ص) گزاره‌های دینی و اخلاقی را از منبر مسجد برای بیداری مردم و انتشار آیین اسلام بیان می‌کردند.

مسجد علاوه بر اینکه محل عبادت ذات احدیت است، به عنوان رسانه‌ای نو در ترویج فرهنگ و رشد و نمو مدنیت اسلامی نیز شناخته شده، به طوریکه پیامبر(ص) گزاره‌های دینی و اخلاقی را از منبر مسجد برای بیداری مردم و انتشار آیین اسلام بیان می‌کردند.

به گزارش خبرگزاری فارس از تبریز، بیست و یکم اوت هر سال که مصادف با 31 مرداد است، روز جهانی مساجد نامگذاری شده و در واقع در سال 1348 در چنین روزی مسجدالاقصی که قبله اول مسلمین جهان است، توسط صهیونیست‌ها به آتش کشیده می‌شد و از این رو به پیشنهاد ایران سالگرد این روز به عنوان روز جهانی مساجد تعیین می‌شود.

از سویی هدف از نامگذاری این روز به نام روز جهانی مسجد، ارائه الگوی مناسب برای بزرگداشت روز مسجد، تبیین مطالبات و نیازهای مسجد، مرور وضعیت گذشته و حال مساجد، تبیین قداست و عظمت مسجد، بررسی نقش مساجد در تعامل بین دین و دولت، معرفی و قدردانی از ائمه جماعات موفق و همچنین تکریم نیروهای فعال در مساجد، توجه به آبادانی معنوی و فیزیکی مساجد، تلاش برای بهبود محتوای فرهنگی مساجد و ایجاد هماهنگی بین متولیان دینی اعلام شده که در ادامه این تحلیل به یکی اهداف و کارکرد مسجد در عصر امروز خواهیم پرداخت.

حال برای رسیدن به جایگاه و نقش مسجد در نظام جمهوری اسلامی ایران، فقط کافی است نگاهی گذرا به بیانات معمار فقید انقلاب و مقام معظم رهبری بپردازیم.

در کلام امام راحل(ره) آمده که این مساجد، سنگرهای اسلام است. مسجدها را محکم نگه دارید و پرجمعیت کنید. حفظ مساجد، امروز جزو اموری است که اسلام به او بسته است. نهضت را، از راه مساجد - که دژهای محکم اسلام اند - زنده نگه دارند.

با این وجود رهبر انقلاب نیز معتقدند، مساجد، پایگاه های محکم انقلابند. قیام مردمی برای پیروزی انقلاب از مساجد آغاز گردید. خدمت به مساجد، باید کاری همگانی و مردمی شمرده شود. سنت بسیار با برکت اجتماع در مساجد را باید همچنان نگاه داشت. جوان‌ها مسجد را کلاس درس و صحنه رزم بدانند و به مساجد رو کنند.

با این اوصاف، از بیانات و دیدگاه‌های این دو بزرگوار، رهبر و اندیشمند جهان اسلام می‌توان دریافت که مساجد در ادوار مختلف تنها محل عبادت نبوده بلکه از صدر اسلام تا به امروز و در آینده نیز به عنوان مهم‌ترین مرکز برای رشد و تعالی فرهنگ اسلامی، سازماندهی جهان اسلام و مهم‌ترین پایگاه عقیدتی، فکری و معنوی اسلام و پیوسته کانون هدایت و مبارزه علیه کفر و نفاق و مامن دلباختگان حق و فضیلت بوده است.

بدون شک در زمان پیروزی انقلاب اسلامی ایران مساجد مهم‌ترین ارکان و بارزترین عامل شکل‌گیری حیات جنبش اسلامی مردم ایران بود. به طوری که امروزه نه تنها در ایران بلکه در بسیاری از ممالک اسلامی، می‌توان نقش‌آفرینی مساجد را در بیداری اسلامی انقلاب‌های اخیر در منطقه به عینه مشاهده کرد.

به عبارت دیگر، آنچه تاریخ درخشان اسلام گواه آن است، این است که مساجد به عنوان یک نهاد مدنی، بهترین پایگاه برای اجتماع مسلمانان و ایجاد وحدت، همدلی و نیز تبیین معارف و احکام دینی و رفع و دفع مشکلات اجتماعی و اقتصادی و بررسی مسائل علمی، سیاسی و دینی بوده است و در واقع مساجد همواره نقطه آغاز هرگونه حرکت و اصلاحی بوده‌اند؛ چنانکه یکی از مراکز و اماکنی که در شکل‌گیری و پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی، بیشترین نقش‌ها را ایفا کرد، همین مساجد بودند.

آنچه اختصاصاً در این زمینه مورد تاکید فعالان و کارشناسان این حوزه بوده اینکه، مسجد قلب جامعه اسلامی است و اهمیت آن با تاکید آیات وحی، کلام گهربار ائمه معصومین(ع) و نقش تاریخی که در تمدن اسلامی تا به امروز ایفا کرده،

بی‌&zwnj نیاز از دلیل و برهان است.

متأسفانه در سال&zwnj های گذشته قلب جامعه اسلامی دچار آسیب&zwnj های شده است و تلقی جامعه از مسجد در نازل&zwnj ترین کارکرد آن، صرف نمازهای یومیه، پایین آمده است؛ به طوریکه حتی بسیاری از مساجد کارکردهای عبادی خود را نیز به درستی ایفا نمی&zwnj کنند و همان نماز جماعت عادی در بیشتر مساجد کشور صبح&zwnj ها تعطیل است و حال آن که در گذشته&zwnj ای نه چندان دور مسجد مهم&zwnj ترین مرکز فرهنگی و اجتماعی قابل اعتماد مردم محسوب می&zwnj شد و در زندگی مردم و حیات اجتماعی یک ملت نقش موثر ایفا می&zwnj کرد.

با این توصیف، در همین راستا باید توجه داشته باشیم؛ در دنیای ارتباطات یکی از نیازهای مهم بشر،&zwnj وسایل ارتباطی است تا انسان&zwnj ها را از اخبار مهم مطلع ساخته و آنان را در حوادث به یاری یکدیگر طلبیده و از حمله دشمنان آگاهی داده، آنان را آماده دفاع کند.

دین مبین اسلام از 1400 سال پیش این نیاز را در نظر گرفته و مکانی به نام مسجد« را به عنوان پایگاه ارتباطی بسیار مهم در افزایش پیوندهای انسانی و توسعه فرهنگی اسلام معرفی کرده است.

به همین دلیل کارکرد رسانه ارتباط جمعی با همه تحولات تکنیکی،&zwnj زمانی قرین توفیق قلمداد می&zwnj شود که بتواند عمیق&zwnj ترین ارتباط و پیوند را با مخاطب برقرار سازد که این ویژگی فقط در مسجد یافت می&zwnj شود.

براساس آنچه ذکر شد، مسجد علاوه بر اینکه محل عبادت ذات باری تعالی بود به عنوان رسانه&zwnj ای نو در ترویج فرهنگ و رشد و نمو مدنیت اسلامی نیز شناخته شده است، به طوریکه پیامبر(ص) گزارش&zwnj ه&zwnj های دینی و اخلاقی خویش را از منبر مسجد، همچون کانالی برای بیداری مردم و انتشار آیین اسلام در این مکان ویژه القاء می&zwnj کردند و این کارکرد تمدن&zwnj ساز مسجد به جایی رسید که به عنوان دارالاماره تلقی می شد و چنانچه بین حکوت ها و تمدن&zwnj ها ملازمه وجود داشته باشد، مسجد از همان ابتدا به عنوان نماد تمدن اسلامی مورد توجه بوده است.

به غیر از این ویژگی&zwnj های بیان شده، به عقیده تحلیلگران این حوزه مساجد به عنوان یک نهاد سنتی در جامعه و دارای قدمتی بیش از 14 قرن، اما با ارائه کارکردهای مختلف در حوزه&zwnj های مختلف از جمله رسانه&zwnj ای - ارتباطی، حمایتی - پشتیبانی، فرهنگی و هویتی توانسته با اقتدار، متناسب با نیاز روز جامعه گوی سبقت را از دیگر نهادهای مدرن همچون وسایل نوین ارتباط جمعی به عنوان ستون فقرات جامعه اسلامی و بشریت ربوده و نقشی عظیمی در بیداری اسلامی و سازمان&zwnj ؛ انقلاب&zwnj های مردمی داشته باشد.

ناگفته نماند، اگرچه اندک زمانی بیش نیست که وسائل ارتباط جمعی دنیا از مطبوعات، رادیو و تلویزیون گرفته تا اینترنت و ماهواره مورد استفاده انسان قرار گرفته است؛ اما دین مبین اسلام از بیش از ۱۴۰۰ سال پیش این نیاز را در نظر گرفته و مکانی به نام مسجد« را به عنوان پایگاه ارتباطی بسیار مهم برای افزایش پیوندهای انسانی و توسعه فرهنگی و اجتماعی اسلام معرفی کرده است.

در هر حال طبق آمارهای موجود هم اکنون بیش از 2.5 میلیون مسجد در سراسر جهان وجود دارد که از این تعداد بیش از 72 هزار مسجد در ایران است و این به معنی سرانه یک مسجد به&zwnj ازای هر یک هزار و 41 نفر است، به سخن دیگر برای شیعیان در ایران به&zwnj ازای تقریباً هر یک&zwnj هزار و 100 نفر یک مسجد وجود دارد و این رقم برای مساجد اهل سنت تقریباً به ازای هر 500 نفر یک مسجد است و از این رو باید از ظرفیت به عنوان یک پایگاه ارتباطی سهل&zwnj الوصول و در عین حال یک رسانه قابل دسترس برای همه مخاطبان و علاقمندان بیش از اینها بهره&zwnj مند شد.

بدون اغراق باید گفت، مسجد به عنوان یک پایگاه ارتباطی دینی، کارکرد ارتباطی و رسانه&zwnj ای عمیق&zwnj تری نسبت به دیگر رسانه&zwnj های نوین اجتماعی دارد چرا که مسجد دارای تشکیلات مردمی است که بر دل&zwnj ها حکومت می&zwnj کند.

سخن پایانی اینکه جهان اسلام باید برای مسجد به عنوان یکی از بزرگترین پایگاه&zwnj های مردمی و رسانه&zwnj ای با قابلیت فراوان، حساب ویژه&zwnj ای باز کنند. چرا که امروزه مساجد علاوه بر مزیت&zwnj های این رسانه دینی

نسبت به سایر رسانه‌ها در محلات می‌توانند در انتقال خبر و بیان حقیقت به دیگر رسانه‌ها نیز کمک کنند.

نگارنده: موسی کاظم زاده